



JÄRJEN ÄÄNI EUROOPASSA

SUNT FÖRNUFT I EUROPA



Kristillisdemokraatit
Kristdemokraterna

VAALIOHJELMA
EUROPARLAMENTTIVAALIT 2024

JÄRJEN ÄÄNTÄ EUROOPPAAN!

Toisen maailmansodan jälkeen Euroopan unionin kristillisdemokraattiset perustajat rakensivat yhteisöä, joka yhdistäisi valtioita ja turvaisi rauhan Euroopassa. EU otti ensiaskeleensa taloudellisessa yhteistyössä ja sen synnyttämässä keskinäisriippuvuudessa. Ajan myötä tästä rauhanprojektista kumpusi yhteistyötä yhä useammille politiikan sektoreille. Vähitellen sen ympärille on kasvanut sääntelyviidakko ja laajat taloudelliset vastuut.

Tarve rauhan ja vakauden turvaamiseksi Euroopassa on viime vuosina korostunut vahvasti uudelleen. Globalisoituneessa maailmassa kaikki vaikuttaa kaikkeen. Nykyisen elämäntavan seuraukset ovat nähtävissä niin talouden kuin ympäristönkin vakavissa haasteissa.

Euroopassa julkinen talous on raskaasti velkaantunut, ja monissa jäsenmaissa väestön ikärakenne on pahasti vinoutunut. Vakaviin globaaleihin haasteisiin pystymme vastaamaan parhaiten keskittämällä voimavaramme uhkien torjumiseen ja mahdollisuuksien hyödyntämiseen. EU:n on toimittava kaikkialla vapauden, demokratian, ihmisarvon ja ihmisoikeuksien edistämiseksi.

Monissa asioissa olemme penänneet EU:ssa järjen ääntä. Esitykset, jotka ovat arjelle vieraita ja aiheuttavat jäsenmaille tai niiden yrityksille kohtuuttomasti kustannuksia ja lisätyötä, vahvistavat vain EU-kriittisyyttä. Unionin halu vahvistaa omia varojaan, lisätä delegoitujen asetusten määrää, kahmia lisää päätösvaltaa ja sälyttää jäsenmaille yhä enemmän erilaisia velvoitteita ja kustannuksia, on omiaan heikentämään EU:n kannatusta.

EU-vaikuttamisen merkitystä ei voi liiaksi korostaa. On tärkeää, että Suomi toimii tiiviissä yhteistyössä samanlaisia tavoitteita omaavien jäsenmaiden kanssa. Väkiluvultaan pienikin jäsenmaa voi vaikuttaa, mutta kotiläksyt on tehtävä hyvin, oltava oikeassa paikassa oikeaan aikaan ja pelattava samaan maaliin kaikilla tasoilla.

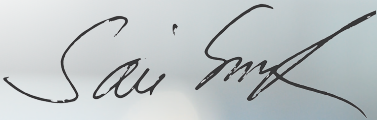
Euroopan unionin on palattava juurilleen! On keskityttävä hoitamaan niitä asioita, jotka ovat aidosti rajat ylittäviä ja joiden hoitaminen yhteisesti hyödyttää jäsenmaita.

Edessä olevat EU-vaalit ovat erittäin tärkeät nimenomaan keskeisten linjavalintojen näkökulmasta. Se, millainen parlamentti ja komissio valitaan,

määrittelee suunnan niin sisämarkkinoiden, turvallisuuden, maatalouden, maahanmuuton kuin ilmasto- ja ympäristöpolitiikan suhteen sekä sen, säilyykö metsäpolitiikka kansallisissa käsissämme.

Eurooppaa yhdistivät yli tuhannen vuoden ajan juutalais-kristillinen ihmiskuva, kirkko sekä antiikin ja valistuksen ajan sivistysperintö. Edelleen on pidettävä kiinni tästä arvoperinnöstä - muussa tapauksessa koko Eurooppa on suuressa vaarassa menettää sielunsa. Nämäkin vaalit ovat arvovaalit.

Äänestä KD:n ehdokasta, jotta saamme suomalaista järjen ääntä Euroopan parlamenttiin!



Sari Essayah

*Kristillisdemokraattien puheenjohtaja,
ministeri, kansanedustaja, ex-meppi*





VISIO EUROOPASTA JA UNIONISTA

Euroopan arvot ja perusoikeudet

Eurooppalaisen hyvinvoinnin ja sivistyksen, ihmisoikeuksien ja demokratian pohjana ovat vahvasti juutalais-kristillinen ihmiskuva ja arvoperintö. Käsitykset jokaisen ihmiselämän arvosta, ihmisten välisestä tasa-arvosta ja lähimmäisenrakkauden merkityksestä ovat muovanneet eurooppalaisten yhteiskuntien arvoja sekä vaikutaneet siihen, miten yksilöihin suhtaudutaan.

Yhä monikulttuurisemmaksi muuttuva Eurooppa tarvitsee edelleen tälle kestäväälle arvopohjalle rakentuvan selkeän suunnan, joka turvaa parhaiten edellytykset hyvään ja tasapainoiseen elämään myös tulevaisuudessa. Jotta Euroopan unionista voidaan edelleen puhua arvoyhteisönä, on sen myös pidettävä kiinni niistä arvoista, joiden varassa eurooppalaisuus on rakentunut.

Suomen Kristillisdemokraatit on Euroopan kansanpuolueen (EPP) jäsen. Periaateohjelman mukaan EPP-puolueen perusarvot ovat ihmiselämän arvo kaikissa sen olemassaolon vaiheissa, vapaus ja vastuu, tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus, totuudellisuus, solidaarisuus ja lähivastuu eli subsidiariteetti. Kristillinen ihmiskuva on näiden arvojen lähtökohta. Yhteisen hyvän saavuttaminen on niiden lopullinen tavoite.

Kestäville arvoille rakentuvat yhteiskunnat ovat sosiaalisesti oikeudenmukaisia, turvallisuutta ja rauhaa rakentavia, yhteisöllisiä ja perheyönteisiä, yritteliäitä ja innovatiivisia, kilpailukykyisiä ja taloudellisesti vastuullisia. Niissä yksilöt tuntevat vastuunsa omasta elämästään, mutta myös toisistaan ja ympäristöstä sekä kunnioittavat yhteisiä sääntöjä.

EU:n on toimittava jäsenvaltioissaan oikeusvaltioperiaatteen ja ihmis- ja perusoikeuksien edistäjänä sekä vahvistettava näiden oikeuksien noudattamisen seuranta. Lainsäädännön pitää perustua ihmisarvon ja perusoikeuksien tinkimättömälle kunnioittamiselle.

Oikeusvaltioperiaatteen ja demokratian hyvä toteutuminen on edellytys yhteiskunnallisen luottamuksen säilymiselle. Sitä tukevat ihmisryhmien kuplaantumista ja vastakkainasettelua ehkäisevä monipuolinen tiedonvälitys ja moniääninen kansalaiskeskustelu, jossa voidaan toisia kunnioittavassa ilmapiirissä ilmaista avoimesti mielipiteitä vaikeistakin aiheista.

Sananvapaudella on oltava korostunut merkitys paitsi yhteiskunnallisen keskustelun niin myös tieteen ja taiteen aloilla. Jokaisella pitää olla oikeus ilmaista oma vakaumuksensa ja vaihtaa uskontoaan.

EU-maissa elävistä yhä useampi on eri kulttuuritaustasta kuin alueen ns. kantaväestö. Yhteiskunnallisen luottamuksen rakentaminen edellyttää yhä laajempaa kulttuurien ja uskontojen ymmärtämystä, uskonnonlukutaitoa sekä arvo- ja uskontodialogia.

Tahdomme edistää unionissa sosiaalisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävästä markkinataloutta, joka parantaa jäsenmaiden kilpailukykyä ja huoltovarmuutta panostamalla yhteishankkeisiin, joista on selkeää lisäarvoa jäsenmaille, kuten yhteisiin tutkimusprojekteihin ja infrastruktuurihankkeisiin.

Päätöksenteossa on otettava huomioon kestävän kehityksen periaatteet. Yhteistä hyvää pitää tavoitella keinoin, jotka varjelevat ihmisarvoa ja tukevat ihmisten fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia, parantavat perheiden hyvän arkielämän edellytyksiä sekä suojelevat ympäristöä ja luonnon monimuotoisuutta.

- Euroopan juutalais-kristillistä arvoperintöä on pidettävä arvossa. EU:n on toimittava vapauden, demokratian, ihmisarvon ja ihmisoikeuksien edistämiseksi.
- Unionin on vahvistettava ja tuettava ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen noudattamista kaikissa jäsenmaissa. Oikeus elämään on kaikkien muiden oikeuksien lähtökohta.
- EU:n on oltava moraalinen johtaja etsittäessä ratkaisuja kansainvälisiin ongelmiin, erityisesti ihmisoikeusloukkauksiin, ja tehtävä työtä sanan-, omantunnon- ja uskonnonvapauden puolesta.

EU:n toimintaperiaatteet, päätöksenteko ja laajeneminen

Euroopan unionin vaikutusvalta on laajentunut kattamaan yhä uusia elämän, yhteiskunnan ja päätöksenteon osa-alueita. EU:n alueellisen laajenemisen myötä mukaan on tullut suuri joukko hyvin erilaisia jäsenmaita.

EU-jäsenyyteen valmistavassa prosessissa ovat tällä hetkellä Länsi-Balkanin maat Albania, Bosnia-Hertsegovina, Montenegro, Pohjois-Makedonia ja Serbia sekä Kosovo, jonka itsenäisyyttä kaikki EU-jäsenmaat eivät ole tunnustaneet. Muita kandidaatteja ovat Moldova, Georgia, Ukraina ja Turkki. Laajentumiseen liittyvät kysymykset ja

etenkin Ukrainan mahdollinen EU-jäsenyys tulevat olemaan merkittäviä linjattavia asioita lähivuosina. Edellä mainittujen maiden jäsenyydellä olisi suuri vaikutus EU:n päätöksentekojärjestelmään, rahoitukseen, koheesiopolitiikkaan, elintarvikemarkkinoihin ja maatalouspolitiikkaan.

Uusien jäsenmaiden hyväksyminen unioniin edellyttää vanhojen jäsenmaiden yksimielisyyttä. Uusien jäsenmaiden kohdalla EU:n jäsenyyuskriteereistä ja -periaatteista ei saa tinkiä, eikä jäsenyyprosesseja pidä kiirehtiä esimerkiksi poliittisen kunnianhimon vuoksi.

Euroopan unioni, kuten muutkaan instituutiot, ei ole itsetarkoitus, vaan sen tehtävä on palvella jäsenmaita ja niiden kansalaisia. EU-maiden ihmiset näkevät itsensä edelleen ennen kaikkea kansallisvaltioiden kansalaisina: koemme elämämme ensisijaisesti paikallisesti ja äidinkielellä. Liian kunnianhimoisen yhdentymiskehitys on jo johtanut yhden merkittävän jäsenmaan eroamiseen unionista, ja on mahdollista, että vastaava tilanne toistuu.

EU:n sisäisessä vallanjaossa (komission, parlamentin ja neuvoston kesken) ainoastaan neuvoston jäsenillä, eli jäsenmaiden ministereillä, on vallan lisäksi myös parlamentaarinen vastuu kotimaassaan. Eurooppa-neuvostolla on jäsenmaiden yhteistyön elimenä oltava EU:n instituutioiden voimasuhteissa painavin ja keskeisin rooli eurooppalaisen politiikan suuntaviivojen näyttäjänä.

Tietämys EU:n toiminnasta ja merkityksestä on edelleen ohutta ja EU-päätöksentekoa seurataan valitettavan vähän. Lisäksi suomalaisten viranhaltijoiden määrä EU:n elimissä on vähenemään päin. Demokratian ja subsidiariteetin vahvistamiseksi EU:n päätöksentekorakennetta on oltava valmis kehittämään.

Emme kannata yhteisiä eurooppalaisia ehdokaslistoja Euroopan parlamentin vaaleissa: tällöin edustajat tulisivat nykyistä enemmän suurista jäsenmaista.

EU:ta ohjaa kolme keskeistä periaatetta. Annetun toimivallan periaatteen mukaan EU voi toimia vain sille perussopimuksissa annetun toimivallan rajoissa. Toinen tärkeä periaate on läheisyys- eli lähivastuuperiaate, jonka mukaan päätökset on tehtävä mahdollisimman lähellä niitä ihmisiä, joita ne koskevat. Tätä periaatetta kutsutaan myös toissijaisuus- tai subsidiariteettiperiaatteeksi.

Se oikeuttaa unionin ryhtymään toimiin vain silloin, kun jäsenvaltiot eivät voi riittäväällä tavalla saavuttaa toiminnan tavoitteita yksinään, vaan ne voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla kuin kansallisesti, alueellisesti tai paikallisesti. Tämä periaate on kristillisdemokraattisen ajattelun ytimessä. Yhteiskunta rakentuu alhaalta ylöspäin, alkaen perheestä ja lähiyhteisöstä kunta-, maakunta-, valtio- ja EU-tasolle.

Kolmas tärkeä periaate on suhteellisuusperiaate, jonka mukaisesti EU:n toimenpiteiden on oltava sopivia ja tarpeellisia halutun tuloksen saavuttamiseksi, eivätkä ne saa aiheuttaa yksilölle kohtuutonta taakkaa tavoitteeseen nähden.

Lähivastuuperiaatetta ja muita EU:n peruseriaatteita on noudatettava nykyistä paljon vahvemmin. Ylemmille rakenteille saa siirtää valtaa vain, jos se on välttämätöntä ja ylempien elinten on palveltava alempia. Emme tue Euroopan unionin kehittymistä liittovaltioksi, vaan haluamme rakentaa sitä itsenäisten jäsenvaltioiden yhteistyöelimenä. Esimerkiksi terveydenhuoltoon, sosiaaliturvaan, koulutukseen, metsiin, alueidenkäyttöön ja kaavoitukseen liittyvät asiat eivät kuulu EU:n toimivaltaan.

Viimeisimmällä kaudella komission valta on korostunut, mikä on näkynyt esimerkiksi huomattavan yksityiskohtaisten ja kunnianhimoisten asetusten määrässä ja komission niin sanotun delegoidun säädösvallan yleistymisessä eri asioissa.

EU:n alkuperäinen idea oli tunnustaa jäsenmaiden olosuhteiden ja talouksien erilaisuus. Nyt komissio ei ainoastaan aseta tavoitetta vaan säätelee myös keinot. EU:n alueellinen, historiallinen ja ilmastollinen moninaisuus huomioiden toimintamallin on oltava pääsääntöisesti se, että jäsenmaille annetaan tavoitteet (direktiivit), mutta läheisyysperiaatteen hengessä niiden pitää saada itse päättää keinoista. EU-alueen menestys luodaan tunnistamalla jäsenmaiden erityispiirteet.

Myös päällekkäistä sääntelyä on tullut EU:sta viime vuosina runsaasti. Kun samat tavoitteet ja teemat toistuvat useissa asetuksissa, seurauksena on monikerroksinen lainsäädäntö, joka tekee kansallisesta tulkinnasta ja soveltamisesta liki mahdotonta.

Unionia on kehitettävä nykyisiä perussopimuksia noudattaen. Perussopimusten avaaminen mahdollistaisi niiden muuttamisen yhteisvastuuta ja tulonsiirtoja lisäävään suuntaan. Mikäli perussopimuksia muutetaan, haluamme vahvistaa EU:ta itsenäisten jäsenvaltioiden liittona ja ministerineuvostojen roolia niiden omalla aloiteoikeudella.

- EU:n kehityssuunta on palautettava kohti sopimusperusteista itsenäisten valtioiden yhteisöä, jollaiseksi unioni alun perin luotiin. EU:n hivuttaminen kohti liittovaltiota on lopetettava.
- EU:n pitää keskittyä niihin asioihin, joissa yhteistyöllä saadaan aikaiseksi olennaista lisäarvoa kansalliseen politiikkaan nähden ja pystytään vastaamaan haasteisiin, joihin jäsenmaiden voimavarat eivät yksin riitä.
- Jäsenmaiden erityispiirteet on huomioitava EU:ssa nykyistä paremmin. Unionin ja jäsenmaiden keskinäistä toimivallan jakoa on kunnioitettava. Lähivastuu- ja suhteellisuusperiaatteet on palautettava kunniaan.

- EU:n päätösten vaikutusarvioinnin laatua on kehitettävä.
- Poliittisen vallan keskittämisen komissiolle on loputtava. Komission ensisijainen rooli on toimia päätösten soveltamisen ja toteuttamisen valvojana.
- Pienten jäsenmaiden asemaa heikentäviä määränemmistöpäätöksiä ei pidä lähtökohtaisesti laajentaa.
- Pienten jäsenmaiden aliedustus komission virkakunnassa on korjattava järjestelmällisellä koulutus- ja rekrytointiohjelmalla.
- Sääntelyä tehtäessä ei pidä keinotekoisien viitevuosien kautta rangaista niitä maita, jotka jo ovat tehneet paljon tavoitteiden saavuttamiseksi.
- EU:n säännösten kansalliseen soveltamiseen tarvitaan riittävät siirtymäajat.
- EU:n laajentuminen on tehtävä hallitusti unionin yhtenäisyys säilyttäen ja EU:n periaatteista ja jäsenyyskriteereistä kiinni pitäen. Kohesiorahoituksen määrä uusille jäsenmaille tulee toteuttaa asteittain, ja rahoituksen tulee keskittyä alueen omien vahvuuksien tukemiseen.

VASTUULLINEN TALOUS JA TOIMIVAT SISÄMARKKINAT

EU:n talous- ja rahapolitiikka

Heikko väestönkehitys kasvattaa työvoimapulaa tulevaisuudessa: se on EU-alueen keskeisiä yhteiskunnallisia ja taloudellisia haasteita. Alhainen syntyvyys ja väestön ikääntyminen haastavat eläke- ja hyvinvointijärjestelmien kestävyyttä. Pohjoismaiden malli, jossa kilpailukykyinen markkinatalous nojaa hyviin julkisiin palveluihin ja sosiaaliturvaan, on kuitenkin osoittanut vahvuutensa.

Työvoimapula pahenee ja osaamisvaje kasvaa kaikissa EU-maissa. Lähes kaksi kolmasosaa pk-yrityksistä kertoo, ettei löydä tarvitsemiaan osaajia palvelukseensa. Työvoimapulasta on tullut huomattava kasvun este. Euroopan väestön 15–29-vuotiaiden osuus pienenee: vuonna 2011 se oli 18,1 prosenttia, mutta vuonna 2021 enää

16,3 prosenttia. Tämän kehityksen oletetaan jatkuvan ja vaikuttavan erityisesti maaseutualueilla. Yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä kasvaa nykyisestä 20 prosentista vuoteen 2050 mennessä 30 prosenttiin.

Taloukasvun jatkuminen edellyttää EU:ssa sekä työllisten määrän kasvattamista että tuottavuuden lisäämistä teknologiaa kehittämällä ja työntekijöiden osaamista parantamalla. Työvoimapolua voidaan torjua hallitun laillisen muuttoliikkeen avulla siten, että se täydentää EU:n osaamispotentiaalin hyödyntämistä ja kasvattaa Euroopan kilpailukykyä. Tutkijatasoisen osaamisen pitäminen EU:n alueella edellyttää riittäviä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopanostuksia.

- Euroopan ikääntymisen haasteeseen on vastattava paitsi työperäisellä maahanmuutolla myös kannustavalla perhepolitiikalla, joka mahdollistaa työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen ja kannustaa solidaarisuuteen sukupolvien välillä. EU:n väestönkehityksen kääntäminen positiiviseksi on edellytys maanosan tulevaisuuden menestykselle.
- Eurooppa pärjää korkealla osaamisella. Riittävillä tki-panostuksilla Eurooppa säilyy kiinnostavana. Työntekijöiden joustavaa liikkuvuutta on edelleen edistettävä.

EU:n parlamentissa, jäsenmaissa ja komissiossa on vahvoja voimia, jotka ajavat unionin taloudellisen vallan kasvattamista. Jäsenmaista nettosaajat – ja niiden edustajat Euroopan parlamentissa ja komissiossa – tietenkin pyrkivät omien etujensa maksimointiin kasvattamalla EU:n omia varoja, joita kerätään erilaisilla veroilla ja maksuilla sekä kasvattamalla yhteisvastuullista EU-tason rahastojen ja toimijoiden velanottoa.

Yhteisvelan lyhentämisestä ja korkokustannuksista ovat kaikki jäsenmaat vastuussa. Jäsenmaista nettomaksajat, kuten Suomi, joutuvat tällöin kustantamaan enemmän heikompien jäsenmaiden julkisia menoja. Velkaantuvalla Suomelle on tärkeää, ettei nettomaksuosuutemme merkittävästi kasva nykyisestä noin 800 miljoonasta eurosta. EU:n kokonaisbudjettia ei pidä kasvattaa uusilla rahoitusvälineillä, vaan uudet aloitteet on rahoitettava kohdentamalla varoja uudelleen budjetin sisällä.

- Kehitys kohti tulonsiirtounionia on pysäytettävä.
- Emme hyväksy EU:n yhteisiä velkoja, uusia tukipaketteja, uusia omia varoja tai verotusoikeutta.

Suomessa ei riittävästi tunneta eri puolueiden edustajien äänestyskäyttäytymistä EU-parlamentissa. Monet europarlamentaarikot ovat olleet EU:n talousvallan lisäämisen ja syventämisen kannalla. Myös eduskunnassa osa puolueista on harjoitta-

nut vastaavaa politiikkaa, näkyvimpänä esimerkkinä tästä oli 750 miljardin euron elpymisvälineen hyväksyminen täysistunnossa 18.5.2021. Elpymisväline jakautuu seitsemään ohjelmaan, joista suurin on elpymis- ja palautustukiväline RRF. Elpymisvälinettä perusteltiin ensin koronaelvytyksenä, mutta sittemmin perustelu muuttui vihreään siirtymän vauhdittamiseen. Vastineeksi miljardivelasta saimme Euroopan laajuista ”hankehumpaa” ja markkinoita vääristäviä tukia ympäri maanosaa.

Enää vuosiin ei unionin yhteisistä sopimuksista ole pidetty kiinni. Ensin lähdettiin luistamaan talous- ja rahaliiton (EMU) ja yhteisen valuuttamme, euron, vakauden perustana olevista velka- ja alijäämä säännöistä. Korona-aikana useimmista säännöistä joustettiin. Elpymisväline (RRF) rikkoi periaatteen siitä, ettei unioni ota yhteistä velkaa. Elpymisväline oli virhe, jonka velkaa korkoineen maksamme vuoteen 2058 asti. Tukiohjelmien lisäksi unionista lähtee yhä uusia ”taloudelliseksi innovaatioiksi” naamioituja tulonsiirtoautomaatteja, kuten vuonna 2026 perustettava sosiaalinen ilmastorahasto, jonka kustannukset Suomelle ovat mittavat.

Uusien itäisen Euroopan jäsenmaiden mahdollinen mukaantulo unioniin on poliittisesti tärkeä päämäärä, mutta toteutuessaan tekee Suomesta entistä selkeämmin nettomaksajan uusien jäsenmaiden kehityksen tukemiseksi. Tulevaisuudessa yhä tärkeämmäksi nousee talouskuri EU-maissa. Suomen on puolustettava uusien EU:n finanssipoliittisten sääntöjen voimaantuloa ja toimeenpanoa jäsenmaissa.

Tiukkoja sääntöjä tarvitaan sekä alijäämän että velkaantumisen suhteen. EU:lla on oltava tiukat säännöt siitä huolimatta, että Suomikin joutuu niiden kanssa taistelemaan. On huolehdittava siitä, että uudet kasvu- ja vakaussopimuksen säännöt palvelevat kaikkien jäsenmaiden velkaantumisen rajoittamista ja pääsyä tasolle, joka on korkeintaan 60 prosenttia bkt:sta. Alijäämässä 3 prosentin raja tulee säilyttää. Hyvät finanssipoliittiset säännöt ovat tärkeitä EU:n uskottavuuden ja vakauden turvaamisessa. Jo niiden olemassaolo ohjaa jäsenmaiden poliittista päätöksentekoa talousvastuulliseen suuntaan ja varmistaa EU-maiden tahtotilaa huolehtia itse talousvastuistaan.

- Euroalueelle tulee palauttaa markkinakuri ja no-bailout -periaate. Jokaisen eurovaltion on huolehdittava talousvastuistaan itse.
- EU:ta yhdistävät sopimukset, kuten kasvu- ja vakaussopimus, valtiontukisäännöt, ei yhteisvelkaa -periaate on rikottu. On palattava pitämään kiinni perussopimuksista.
- EU ja sen hallinto on laitettava kulukuurille. EU:n budjetin koon paisuminen merkittävästi yli 1 prosenttiin euroalueen jäsenmaiden yhteenlasketusta bkt:sta on estettävä. Budjettia ei saa paisuttaa ”luovilla ratkaisuilla”, kuten budjetin ulkopuolisilla rahastoilla. EU:n omien varojen järjestelmän

kehittäminen ei saa aiheuttaa suhteellista lisäkustannusta Suomelle.

- Finanssipolitiikkaan pitää luoda tiukat säännöt.
- Pääomamarkkinaunionia tulee edistää. Pankkiunionin loppuunsaattaminen ei saa kasvattaa Suomen ja suomalaisen pankkijärjestelmän yhteisvastuuta. Sijoittajavastuuta ei saa liudentaa.

Reilua kauppapolitiikkaa

EU:n kauppapolitiikka on lähes kokonaan unionin toimivaltaan kuuluvaa, toisin kuin vaikkapa ulko- ja turvallisuuspolitiikka. EU:n komissio neuvottelee kolmansien maiden kanssa kauppasopimukset, joilla voidaan merkittävästi avata markkinoita suomalaisille yrityksille. EU:n kauppapolitiikalla onkin merkitystä erityisesti pienille vientivetoisille maille, kuten Suomelle. EU:n on jatkettava aktiivisesti vapaakauppasopimusten solmimista eri maiden ja maaryhmien kanssa. Myös kauppasopimusten toimeenpanoa on vahvistettava.

EU on uudessa geopoliittisessa tilanteessa, jossa sen on vahvistettava kriisinsietokykyään ja strategista autonomiaansa. Kriittisten tuotteiden ja raaka-aineiden saatavuudesta huolehtiminen sekä uusien markkinoiden avaaminen niille on kauppapolitiikan keskeisiä tehtäviä ja tavoitteita. Sota ja koronapandemia ovat osoittaneet EU:n liiallisen riippuvuuden Aasian markkinoista. Tätä riippuvuutta on vähennettävä yhteisen kauppapolitiikan keinoin. Ylilyöntejä on kuitenkin vältettävä: Euroopan talouden kestävyyttä ja turvallisuutta koskevat aloitteet pitää toteuttaa markkinaehtoisuuteen, toimiviin sisämarkkinoihin ja kansainvälisiin kauppasuhteisiin luottaen. EU:n tulee jatkossakin säilyä houkuttelevana kauppaa- ja investointikumppanina yrityksille.

Kauppasopimuksilla voidaan edistää myös eurooppalaisia arvoja. Sopimuksissa on edellytettävä sopimuskumppaneilta kestävien arvojen ja periaatteiden noudattamista. Eurooppalaisten yritysten etu on, että yhteisestä kansainvälisen kaupan säännöstöstä pidetään kiinni tulevaisuudessakin. Vakaa, avoin, sääntöihin pohjautuva järjestelmä on EU:n vahvuus sopimuskumppanina.

Suurimmat kansainväliset megaluokan yritykset tulevat Yhdysvalloista ja Kiinasta. Terveen kilpailun säilyttämiseksi yritysten pyrkimykset monopoliasemaan on torjuttava. Siinäkin väännössä tarvitsemme EU:n kokoisia toimijoita.

- EU:n tulee olla aktiivinen monenkeskisen sääntöpohjaisen kansainvälisen kauppajärjestelmän kehittämisessä WTO:ssa. Vapaakauppaneuvottelut on käytävä mahdollisimman avoimesti. Vapaakauppasopimukseen sisältyvää investointisuojausta nauttivat vain maan lakien ja määräysten mukaan maa-

han tehdyt sijoitukset. Määräysten pitää olla tasapuolisia ja syrjimättömiä kotimaisten ja ulkomaisten sijoitusten suhteen. Investoijilla ei kuitenkaan pitä olla mahdollisuutta riitauttaa lakeja ja määräyksiä menetettyjen tuotto-odotusten perusteella.

- Kauppasopimukseen pitää kirjata ihmisoikeudet, mukaan lukien uskonnonvapaus. Kilpailuaseman parantaminen laiminlyömällä työntekijöiden oikeuksia ja työsuojelun vaatimuksia on paitsi epäinhimillistä myös kilpailua vääristävää.

Sisämarkkinoilta kasvua ja kilpailukykyä

Sisämarkkinoiden toimivuus on Euroopan unionin menestyksen ytimessä. EU:n 500 miljoonan ihmisen sisämarkkinat ovat avainasemassa kestäväen ja osallistavan kasvun luomisessa. Sisämarkkinat perustuvat EU:n neljän perusvapauden eli ihmisten, tavaroiden, palvelujen ja pääoman vapaan liikkuvuuden lisäksi tiedon vapaaseen liikkuvuuteen.

Suomi on kansainvälisesti avoin ja vientivetoinen talous. Suomen edun mukaista on, että EU:n sisämarkkinat toimivat avoimesti yhtenäisillä ja reiluilla pelisäännöillä. Eri-laisia kaupan esteitä on vähennettävä yhdenmukaistamalla lainsäädäntöä ja standardeja. Sisämarkkinoiden kehittämisessä on huolehdittava siitä, että jo olemassa oleva sääntely laitetaan sisämarkkinoilla täytäntöön, jatketaan kaupan esteiden poistamista sekä varmistetaan, ettei uusia esteitä synny jäsenmaiden välille.

Mitä paremmin sisämarkkinat toimivat, sitä enemmän sananvaltaa EU:lla on maailmankaupassa. Tarvitsemme reiluja pelisääntöjä globaalissa taloudessa ja kaupassa, jotta protektionismia purettaisiin eikä lisättäisi. Siinä yhteistyö EU:n puitteissa on korvaamatonta. Maailman talusmahtien kilpailussa ei mikään jäsenmaa voi puolustaa asemaansa ja edistää avoimuutta yksin. Harmonisoidessaan lainsäädäntöä ja standardeja EU luo puitteet, joihin myös unionin ulkopuolisten maiden on mukaututtava, mikä antaa kilpailuetua. Jos Eurooppa jää eturintamasta jälkeen, standardit luodaan jossain muualla.

EU:n kuluttajapolitiikka ja -sääntely ovat tärkeitä sisämarkkinoiden toimivuuden turvaamisessa. Kuluttajamenot muodostavat yli puolet EU:n taloudesta. Hyvä kuluttajansuoja vahvistaa kuluttajien luottamusta sisämarkkinoihin ja sen toimijoihin sekä edistää talouskasvua. EU:n kuluttajasääntely muodostaa kuitenkin valitettavan monimutkaisen kokonaisuuden oikeuksia ja velvollisuuksia. Kuluttajaoikeuden pääasiallinen sääntelykohde, eli kuluttajakaupassa toimiva elinkeinonharjoittaja, jää usein liian vähälle huomiolle.

- EU ei saa tuhota kilpailukykyään ja taloudellisen toiminnan ja yrittäjyyden ja pk-yritysten kasvun edellytyksiä liian tiukalla sääntelyllä ja byrokratialla. Mikromanageroinnista on päästävä eroon. EU:hun tarvitaan normitalkoot ja “yksi sisään, yksi ulos” -periaate, jolloin uutta sääntelyä luotaessa muuta sääntelyä samalla vähennetään.
- Kilpailupolitiikan on oltava reilua, eikä markkinoita saa vääristää valtiontukisäännöistä luistamalla ja piilotukien myötä. Viimeisten noin kolmen vuoden aikana EU:ssa on myönnetty poikkeuslupia valtiontukiin noin 4 000 miljardin euron edestä, ja näistä yli 1 000 miljardin verran on otettu käyttöön eri maissa. Tukikilpailussa pienillä jäsenmailla ei ole mahdollisuutta menestyä.
- EU:n sisälle tuotavilta tuotteilta on edellytettävä samoja ympäristö-, laatu- ja vastuullisuusvaatimuksia kuin EU:n alueella tuotetuilta tuotteilta. Kolmansissa maissa toimivien verkkokauppojen valvontaa on parannettava ja kuluttajansuojaa vahvistettava EU-alueelle myytävissä tuotteissa ja palveluissa.
- Kuluttajasääntelyn pitäisi olla yrityksille sama myyntikanavasta riippumatta. Paikka- ja teknologianeutraali sääntely vähentää yritysten hallinnollista taakkaa. Jos samat säännöt koskettavat kaikkia myynti- tai ostokanavasta riippumatta, pääsevät pk-yritykset hyödyntämään verkkokaupan tarjoamaa kansainvälistymis- ja kasvupotentiaalia nykyistä paremmin.
- Julkisilla hankinnoilla voidaan tukea talouskasvua; kilpailutusten on oltava avoimia ja tasapuolisia. Kansallisesti on hyödynnettävä uudistuneen direktiivin mahdollisuudet huomioida entistä paremmin kokonaistaloudellisuus, elinkaarikustannukset, sosiaaliset kriteerit ja innovatiiviset ratkaisut sekä hankintojen osittaminen.
- EU:lla on merkittävä rooli globaalin sääntelyn ja standardien luojana ja reilun kilpailun mahdollistajana vastavoimana esimerkiksi yhdysvaltalaisille ja kiinalaisille teknologiajäteille. Yritysten ja EU:n maailmanlaajuisen kilpailukyyn varmistamiseksi on unionin edistettävä johdonmukaisesti EU:n standardointia koskevaa strategiaa vuodelta 2022 ja varmistettava unionin johtava asema maailmassa laadukkaiden standardien laatimisessa.
- Jäsenvaltioilla pitää säilyä päätösvalta alkoholi- ja nikotiinituotteiden kaupan sääntelyyn kansanterveydellisin ja kulttuurisin perustein.

Digitaaliset sisämarkkinat

Digitaalisten sisämarkkinoiden kehittämisen, eli palveluiden ja tavaroiden sähköisen kaupankäynnin edistämisen, on laskettu tuovan merkittävää lisäarvoa jäsenmaiden kansantalouksille ja yrityksille. Digitaalisten sisämarkkinoiden avulla helpotetaan verkkokaupan toimintaympäristöä ja siirrytään palveluissa mobiililustoille. Kehittämishankkeet eivät helpota vain yrityksiä, vaan niiden myötä palvelut tulevat aiempaa paremmin kuluttajien saataville.

Palvelujen osuus on kaksi kolmasosaa unionissa käydystä kaupasta, ja suurin osa työpaikoista syntyy palvelusektorille. Digitaalisten palvelujen kasvaessa palveluiden ja tavaroiden kaupan erottaminen toisistaan muuttuu yhä vaikeammaksi. Esimerkiksi hissien kauppaan voivat sisältyä niiden huolto, kunnossapito ja tekniikan päivittäminen. Myös puhtaasti digitaalisten palveluiden osuus on kasvussa.

Digitalisaatio ja tiedon hyödyntäminen ovat merkittävä voimavara myös koulutus-, työllisyys- sekä sosiaali- ja terveysalojen kehittämisessä. Digitaaliset palvelut tarjoavat mahdollisuuksia julkishallinnoille palveluilla kansalaisia uusilla tavoilla ja paremmin. Digitalisaation koko potentiaali on satojen miljardien eurojen luokkaa.

Digitaaliset sisämarkkinat vaativat lainsäädäntöä, joka mahdollistaa datan siirron ja saatavuuden sekä pilvipalvelujen toimintaympäristön. Kansalaisista kerätystä tiedosta on tullut arvokasta kauppatavaraa. Kansalaiset antavat internetissä itsestään ja kulutuskäyttäytymisestään paljon tietoa, jota isot yritykset keräävät ja jalostavat. Tämä kehitys vaatii samanaikaisesti verkkoturvallisuuden lisäämistä, yksityisyyden ja henkilötietojen suojaa sekä kattavaa kuluttajansuojaa ja tekijänoikeuksien turvaamista siten, että löydetään tasapaino oikeudenomistajien ja käyttäjien välillä.

Yhtenäinen maksualue ja toimivat maksupalvelut ovat oleellinen osa sisämarkkinointa. Tämä edellyttää luotettavaa verkkotunnistautumista. Myös pääomamarkkinunioni hyötyisi digitalisaatiosta muun muassa arvopaperikaupassa, jossa arvopapereita säilytettäisiin yhteisen standardin mukaan yksilöidyillä säilytystileillä, ja jossa niiden reaaliaikainen kauppa olisi sujuvaa.

- Digitalisaation ja tekoälyn mahdollisuuksia tulee hyödyntää ihmiset mukana pitäen. Kansalaisen omaa osallisuutta digitaalisten palvelujen käyttämisessä ja osaamisessa on vahvistettava. Edistetään digitaalisen kompassin toimeenpanon kautta EU-maiden digitalisaatiokehityksen linjakkuutta ja yhdensuuntaisuutta. Digitaalisuutta on hyödynnettävä esimerkiksi jatkuvan oppimisen ja osaajien liikkuvuuden edistämässä.
- Digitalisaatiota tulee vahvistaa rajat ylittävään työntekoon liittyvän sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisessa sekä henkilöiden vapaan liikku-

vuoden sujuvoittamisessa osana sisämarkkinoiden toimivuuden ja Euroopan talouden kilpailukyvyyn parantamista sekä hallinnollisen taakan vähentämistä.

- EU:n digitaalisen terveyden eettisten periaatteiden toimeenpano on tärkeää Euroopan laajuisen terveystietoavaruuden tarjoamien mahdollisuuksien tehokkaaksi hyödyntämiseksi ja toimeenpanemiseksi.
- Tietosuojalainsäädännön on huomioitava viranomaistoimijoiden ja tieteellisen tutkimuksen tarpeiden lisäksi kansalaisten henkilötietojen suojan korkea taso.
- On edistettävä digitaalista ALV-hanketta, joka uudistaa ja muuttaa sisäkaupan arvonlisäverotusta, laskutusta ja raportointia merkittävästi.
- Digitaalista siirtymää on vahvistettava kyberturvallisuudella ja kehitettävä kyberuhkiin varautumista.
- Lapsilla on oikeus turvallisuuteen myös digitaalisissa ympäristöissä. EU-tason sääntelyn kautta on ennaltaehkäistävä ja torjuttava lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa ja varmistettava, että verkkopalveluntarjoajat havaitsevat ja poistavat alustoiltaan lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa.

Tutkimuksesta ja koulutuksesta vauhtia kasvulle

Euroopassa pitää panostaa vahvasti tieteeseen, tutkimukseen ja kestäväan kehitykseen. Tekoälyn, robotisaation, digitalisaation, geenitekniikan, nanotekniikan ja esimerkiksi uuden energiatekniikan, kuten fuusioreaktorien, kehittämisessä tarvitsemme Euroopan laajuista tutkimusyhteistyötä kilpailussa muiden muassa Yhdysvaltain ja Kiinan tutkimuskeskittymien kanssa. Kilpailukyvyyn kannalta olennaista on yhteistyö rajallisten resurssien suuntaamiseksi mahdollisimman tehokkaasti.

Koulutusasiat kuuluvat jäsenmaiden toimivaltaan, mutta EU voi vahvistaa eurooppalaista osaamispääomaa jäsenmaiden koulutusyhteistyötä koordinoimalla sekä edistämällä opiskelijoiden ja osaajien liikkuvuutta. Koulutuksen ja osaamisen tunnustamisen ja tunnustamisen käytäntöihin on saatava sujuvuutta. Osaamispolitiikan on huomioitava oppilaitosten lisäksi laajemmat osaamista luovat ekosysteemit, kuten yritykset ja muut arkiset oppimisen ympäristöt. Lisäksi on edistettävä nykyistä enemmän elinikäistä ja työssä tapahtuvaa oppimista.

- Työelämä ja tutkimus edellyttävät yhä parempia valmiuksia. Tuemme Erasmus+ -ohjelman eli EU:n koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelman jatkamista sekä Horisontti Eurooppa (Horizon Europe) ja Digitaalinen Eurooppa

(Digital Europe) -ohjelmien ja vahvistamista. Tutkimuksen ja koulutuksen osuutta EU-budjetissa on lisättävä.

- Euroopan pitää panostaa merkittävästi voimavaroja tutkimukseen, tuotekehitykseen ja innovointiin. Tutkimuksen avulla voidaan ratkaista lukuisia tulevaisuuden haasteita ja edistyä muiden muassa lääketieteessä, energia- tehokkuudessa, ympäristöystävällisyydessä ja ilmastonmuutoksen torjunnassa. Tutkimukseen ja kehitystoimintaan on panostettava laatu edellä, tutkimusrahoja ei voi jakaa jäsenmaille kiintiöillä tai aluekriteereillä.
- Tutkimusprojekteihin liittyvää hallinnollista taakkaa on kevennettävä. Suomen on osallistuttava aktiivisesti EU:n tutkimusyhteistyöhön.
- EU:n kilpailukykyä on parannettava avainteknologioilla, tki-toiminnalla ja riittävällä teknologisella omavaraisuudella. Euroopan strategista kilpailukykyä on vahvistettava puolijohdealalla sitoutumalla EU:n sirusäädökseen. Euroopan omaa tuotantoa on lisättävä huoltovarmuuskriittisissä tuotteissa, kuten lääkkeet ja energiantuotannon ja tietoliikenteen komponentit.
- EU:n on näytettävä tietä ihmislähtöisessä ja eettisesti kestävässä suhtautumisessa tekoälyyn ja edistyneeseen geeniteknologiaan. EU:n pitää luoda yhteiset pelisäännöt tekoälyn käytölle.

Työvoiman vapaa liikkuvuus

Työvoiman vapaa liikkuvuus on yksi EU:n peruseriaatteista. Työelämässä tapahtuu huomattavia muutoksia teknisen innovoinnin, rajat ylittävän etätöiden ja palvelusektorin laajentumisen myötä samalla, kun jakamistalouden uudet liiketoimintamallit ja joustavammat työn tekemisen muodot yleistyvät. Sisämarkkinoiden toimivuuden edistämiseksi on välttämätöntä arvioida, vastaavatko työvoiman vapaata liikkuvuutta ja työoloja koskevat EU-säännökset työmarkkinoiden todellisuutta ja tarpeita.

Lähetettyjen työntekijöiden direktiivi määrittää sen, että muista EU-maista Suomeen tulevien työntekijöiden suhteen on noudatettava samaa palkkatasoa ja työehtoja kuin suomalaisten työntekijöiden kohdalla. Kausityöntekijöitä sääntelevä direktiivi on puolestaan kolmansista maista EU:n ulkopuolelta tulevia, usein maa- ja puutarhatalouden sesonkitöihin saapuvia varten. Haasteena molemmissa on valvonta: miten estää sääntöjen kiertäminen. Asiaan puuttumiseksi tarvitaan nykyistä avoimempaa viranomaisten valvontaa ja yhteistyötä. Erityisosajien työperäiselle liikkuvuudelle on lisäksi omat säännökset.

Toinen haaste on Suomen asumisperusteinen sosiaaliturva, joka sopeutuu huonosti muiden maiden kansalaisten väliaikaiseen oleskeluun ja työntekoon. Sosiaaliturvan, kuten työttömyysturvan, maksamisen edellytyksenä toisiin EU-maihin on olta-

va riittävä maassaoloaika ja todennettu tulotaso.

Nuorten työllistyminen on edelleen muita ikäryhmiä heikompaa. Emme halua menettää nuorten sukupolvea työttömyydelle. Euroopan sosiaalirahastosta on suunnattu vahvempi tuki 15–29-vuotiaiden työllistämiseksi niissä jäsenmaissa, jotka jäävät nuorten työllisyydessä alle EU:n keskiarvon. Rakenteellinen nuorisotyöttömyys vaatii uusia työvoimapolitiittisia ratkaisuja maahanmuutto ja muuttoliike huomioon ottaen.

- Työmarkkinajärjestöjen vapaa neuvotteluoikeus pitää säilyttää jatkossakin, ja pääkompetenssin työelämä- ja sosiaalialioissa on oltava jäsenvaltioilla.
- Työelämä sääntelyn mahdollisten uudistusten pitää perustua huolelliseen kilpailukyky- ja työllisyysvaikutusten arviointiin, ja on vältettävä hallinnollista taakkaa lisäävää tai työmarkkinoita jäykistävää sääntelyä.
- Alustatyödirektiivi pitää saattaa voimaan, ja samalla on torjuttava erilaista työsuhteeseen kuuluvien oikeuksien kiertämistä.
- Etätöön lisääntyminen edellyttää EU:n etätöysä sääntöjen uudistamista ja rajat ylittävän työskentelyn huomioimista.
- Rakennerahastoista varoja on suunnattava edistämään työllisyyttä ja yrittäjyyden edellytyksiä, samoin kuin tukemaan maaseudun yritystoiminnan mahdollisuuksia. Globalisaatorahastosta puolestaan on tuettava rakennemuutosten runteleminen alojen työntekijöitä kouluttautumaan uudelleen ja parantamaan työmarkkinavalmiuksiaan.
- EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevien ammattiosajien pitää päästä joustavasti ja nopeasti myös säädeltyihin terveydenhuollon ammatteihin, kuten lähihoitajiksi ja sairaanhoitajiksi. Potilasturvallisuus edellyttää riittävää kielitaitoa. Työvoiman saanti on ratkaiseva kysymys vanhenevan EU:n kasvavan palvelutarpeen vuoksi.
- Kansainvälisen rekrytoinnin EURES-järjestelmä on uudistettava siten, että se huomioi myös EU/ETA-alueen ulkopuolelta tulevan ammatillisen työvoiman. EU-rahoitusta on pystyttävä ohjaamaan myös lähtömaakoulutukseen, jolloin osaamiseen ja kotoutumiseen voidaan vaikuttaa jo työperäisen maahanmuuttajan kotimaassa.

Sosiaaliset oikeudet ja rajat ylittävä terveydenhuolto

Sosiaalipolitiikan alalla toimivalta kuuluu jäsenvaltioille. EU:n vastuulla on koordinoita kansallisia sosiaaliturvajärjestelmiä ja -politiikkoja, edistää työllisyyteen, köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjuntaan ja eläkkeisiin liittyviä hyviä toimintatapoja sekä säätää esimerkiksi työntekijöiden oikeuksista ja valvoa niiden täytäntöönpanoa.

Eurooppalainen ohjausjakso on osa EU:n talouden ohjausjärjestelmää, jossa koordinoidaan jäsenvaltioiden talous- ja sosiaalipolitiikkaa. Ohjausjakso ja maakohtaiset suositukset mahdollistavat rakenteellisten uudistusten toteuttamisen niin, että kansallisten järjestelmien erityispiirteet voidaan ottaa huomioon.

EU:n sosiaalisten oikeuksien pilari perustettiin 2017, ja sen kahtakymmentä periaatetta edistetään toimintasuunnitelmin. EU:lla on toimivaltaa laatia sosiaaliturvajärjestelmien minimistandardeja taatakseen muun muassa työntekijöiden sosiaalisen suojelun.

Komissio tekee jäsenmaiden kanssa tiivistä yhteistyötä sosiaalisen suojelun komiteassa juuri käyttämällä avointa koordinoitimenetelmää. Sen avulla tarkastellaan erityisesti köyhyyttä ja sosiaalista osallisuutta, terveyden- ja pitkäaikaishoitoa sekä eläkkeitä.

Unionin sosiaalipolitiikan toimintavälineistöön kuuluu alueiden välisten kehityserojen kaventamiseen tarkoitettu koheesiopolitiikka rahastoineen. Euroopan rakenne- ja investointirahastoista myönnetään apua EU:n maakohtaisissa suosituksissa esitettyjen uudistusten toteuttamiseen. Euroopan sosiaalirahaston (ESR+) kautta tuetaan puolestaan työllisyyttä ja osaamista edistäviä hankkeita jäsenmaissa.

Rajat ylittävästä terveydenhuollosta on kyse silloin, kun henkilö saa terveydenhuollon palveluita muualla kuin asuinvaltiossaan. Rajat ylittävää terveydenhuoltoa säädellään pääosin sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetuilla EU-asetuksilla. Lisäksi EU:n potilasdirektiivi vahvistaa henkilön oikeuksia ja edellytyksiä saada hoitoa toisessa EU:n jäsenvaltiossa sekä korvauksia hoidosta aiheutuneista kustannuksista. Lähtökohtana on, että henkilö saa hakea vapaasti terveystalv palveluja toisesta EU- tai ETA-valtiosta.

- On tärkeää, että unionin ja jäsenvaltioiden välistä toimivallan jakoa kunnioitetaan. Jäsenmaat ovat järjestäneet sosiaali-, työllisyys-, terveys- ja koulutuspolitiikkansa eri tavoin ja eri periaattein, ja sosiaalisen ulottuvuuden tulee ottaa järjestelmien monimuotoisuus lähtökohdakseen myös tulevaisuudessa. Jäsenvaltioiden pitää jatkossakin itse päättää, miten julkiset palvelut järjestetään ja toteutetaan.

- EU:lle ei pidä hakea sellaista sosiaalista ulottuvuutta, joka johtaisi sosiaaliin tulonsiirtoihin yli rajojen. On jokaisen jäsenvaltion velvollisuus huolehtia kansalaistensa riittävästä sosiaaliturvasta.
- EU-tason lainsäädäntötoimia on hyödynnettävä niissä kysymyksissä, joissa unionilla on perussopimusten mukaan lainsäädäntövaltaa, erityisesti työsuojelussa, yhdenvertaisuudessa ja sukupuolten tasa-arvossa. EU-tason työ- ja sosiaalipoliittisista tavoitteista on sovittava jäsenmaiden välisessä vuoropuhelussa, ja toimien tulee olla yhteensopivia kansallisen sosiaalisen suojelun järjestelmien kanssa. Myös työmarkkinaosapuolien rooli tulee ottaa huomioon. Työelämää koskevassa sääntelyssä pitää ottaa nykyistä paremmin huomioon työmarkkinoiden toimivuus.
- Sosiaalirahaston tuella on edistettävä hankkeita, jotka tähtäävät köyhyyden ja syrjäytymisen vähentämiseen. EU:n ruoka-apuohjelmia on jatkettava kansallisesti yhdessä kolmannen sektorin toimijoiden, kuten seurakuntien ja eri järjestöjen, kanssa.
- Komission tulee jatkaa jäsenvaltioiden tukea EU:n vammaisten henkilöiden oikeuksien strategian 2021–2030 ja sen mukaisten aloitteiden toimeenpanossa, samoin kuin EU:n strategista puiteohjelmaa romanien yhdenvertaisuudesta, osallisuudesta ja osallistumisesta 2030.
- Potilasdirektiiviin liittyviä vastuukysymyksiä pitää edelleen selvittää ja kansalaisten tiedonsaantia palveluista parantaa.

Yrittäjyys luo kasvua

Pienet ja keskisuuret yritykset ovat Euroopan talouden selkäranka. Niiden osuus kaikista EU:n yrityksistä on 99 prosenttia. Kaksi kolmesta eurooppalaisesta työntekijästä työskentelee pk-yrityksissä, ja niihin syntyy myös 85 prosenttia uusista työpaikoista EU:ssa. On helppo ymmärtää, että pk-sektorin merkittävyys eurooppalaisena veronmaksajana ja työllistäjänä on keskeinen. Pula osaavasta työvoimasta hidastaa kasvua ja vaikeuttaa digitaalista ja puhdasta siirtymää myös pk-yrityksissä. EU-tason toimenpiteissä on keskityttävä työvoiman vapaan liikkuvuuden edistämiseen ja osaavan työvoiman saatavuuteen.

- Kaikissa EU:n päätöksissä on otettava huomioon vaikutukset pk-yrityksiin ja ns. ”pienet ensin” -periaatetta on toteutettava ja ylisääntelystä luovuttava. Mikroyritykset tarvitsevat oman pienyrittäjästrategian ja räätälöityjä toimenpiteitä kasvun kannustimiksi. EU-sääntelyn tulee olla teknologia-neutraalia ja tukea kasvua, kestävää kehitystä sekä teknologian, digitalisaation ja uusien liiketoimintamallien käyttöönottoa.

- Eurooppalaisissa yrityksissä on keskimäärin viisi työntekijää. Pk-yritysten on oltava edustettuna EU:n työ- ja sosiaalilainsäädännön valmistelussa. Suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatetta on kunnioitettava. EU:n on myös tarpeen vaatiessa sovellettava pienille yrityksille kevyempää sääntelyä.
- Eurooppalaisten pk-yritysten maailmanlaajuinen kilpailukyky tulee palauttaa mm. turvaamalla resurssien, kuten koulutuksen, ammattitaitoisen työvoiman ja rahoituksen saatavuus.
- Maahanmuuttajissa on paljon yrittäjäpotentiaalia. Maahanmuuttajien yrittäjyyttä edistäviä palveluja tulee kehittää ja tukea myös EU-tasolla.
- Yrittäjiä eläköityy lähivuosina paljon kaikkialla Euroopassa. Omistajanvaihdosten tukemiseksi Euroopan komission on päivitettävä suosituksensa omistajanvaihdoksista.
- EU:n tulee jatkossa lisätä EU-innovaatiorahojuksen saavutettavuutta pk-yrityksille. Horisontti Eurooppa - ja Digitaalinen Eurooppa -rahoitusohjelmien hakuprosesseja pitää edelleen kehittää saavutettavammiksi pk- ja start up -yrityksille.

Turvallinen ja kestävä liikenne

Liikenteen sujuminen EU:n sisällä on olennainen edellytys henkilöiden, palveluiden ja tavaroiden liikkumiselle. Liikenne on itsessään merkittävä arvonlisän kasvattaja ja työllistää noin 11 miljoonaa ihmistä Euroopan taloudessa. EU:n yhteisellä liikennepolitiikalla kehitetään saavutettavaa ja turvallista infrastruktuuria ja edistetään kestäviä ja digitaalisia teknologioita. Liikenteen sähköistyminen ja esimerkiksi vetyteknologian käyttö auttavat irtaantumaan fossiilisista polttoaineista.

Suomen talous on vahvasti vientivetoista: 70 prosenttia viennistämme suuntautuu muihin Euroopan maihin. Muuta Eurooppaa pidemmät kuljetusmatkat, riippuvuus merikuljetuksista ja ilmasto-olosuhteet kasvattavat kuljetuskustannusten osuutta kilpailijamaihin verrattuna. Kaikessa liikenteeseen liittyvässä EU-sääntelyssä on siksi huomioitava Suomen erityisolosuhteet.

Liikenneinvestoinnit lisäävät työtä ja kasvua, siksi niissä on hyödynnettävä EU-rahoitusinstrumentteja maksimaalisesti. On myös otettava huomioon sotilaallisen liikkuvuuden hankkeet Venäjän hyökkäyssodan myötä muuttuneessa geopoliittisessa tilanteessa.

Euroopan Unioni on luonut laajan suunnitelman maanosan laajuisten liikenne-, energia- ja tietoliikenneverkkojen kehittämiseen eli TEN-ohjelman (Trans European

Networks). Euroopan laajuisella liikenneverkolla (TEN-T) puolestaan pyritään luomaan koko EU:n kattava rautatie-, sisävesi-, lähimerenkulku- ja maantieverkosto, joka yhdistää suuret kaupungit, satamat, lentoasemat ja terminaalit. TEN-T-verkko koostuu kahdesta tasosta: vuoteen 2030 mennessä rakennettavasta ydinverkosta ja vuoteen 2050 mennessä rakennettavasta kattavasta verkosta.

Suomen on edistettävä Pohjanmeri-Itämeri-ydinkäytävän jatkamista pohjoisen Suomen kautta Ruotsin Luulajan satamaan, josta se jatkuisi Norjan Narvikin satamaan. Tämä on tärkeää Suomen huoltovarmuuden parantamiseksi ja hyödyttää arktisen alueen politiikan kasvavaa merkitystä.

- Liikenteen päästöjen vähentämiseksi kannatamme keinoja, jotka ovat ennakoitavissa ja realistisia toteuttaa eivätkä heikennä Suomen logistista tehokkuutta. Päästöttömän liikenteen ratkaisujen on oltava teknologianeutraaleja. Esimerkiksi polttomoottoreiden käyttö on mahdollistettava mm. synteettisin polttoainein ja biokaasulla. Turvallisuuden kannalta kriittisten ajoneuvojen on pystyttävä toimimaan kovissakin pakkasissa.
- Kriittinen infrastruktuuri, kuten satamat ja lentokentät, on pidettävä eurooppalaisessa omistuksessa. Maakuntien lentokenttäverkon kansallinen tuki pitää mahdollistaa jatkossakin EU:n lentoliikenteen valtiontukisäännöksissä. Laajakaistayhteyksien tuki on kohdistettava syrjäisiin ja harvaan asuttuihin seutuihin, joissa markkinat eivät toimi.
- Suomen geopoliittinen asema pitää hyödyntää TEN-T-verkoston ja CEF-rahoituksen hakemisessa, erityisesti sotilaallisen liikkuvuuden hankkeet on huomioitava vahvemmin. Huoltovarmuutta vahvistetaan Narvik-Troms-sa-radalla ja yhteyksillä Ruotsin ja Norjan satamiin.



TURVALLINEN JA KRIISIN- KESTÄVÄ EUROOPPA

Sisäinen turvallisuus

EU:n tulee jatkaa pitkäjänteistä ja kokonaisvaltaista työtä vapauden, turvallisuuden ja oikeudenkäytön kehittämisessä. Valmistelun tulee olla avointa, komissiota, neuvostoa ja Euroopan parlamenttia sitouttavaa sekä laaja-alaista niin EU-instituutioiden kesken kuin kansalaisyhteiskunnan kanssa.

Euroopan unionissa 75 miljoonaa ihmistä joutuu vuosittain rikoksen uhriksi. 30 terrori-iskua joko toteutetaan, epäonnistuu tai estetään. EU:ssa toimii yli 5 000 järjestäytyntä rikollisryhmää, jotka toimivat useilla eri aloilla. Järjestäytyntä rikollisuus hyödyntää vapaata liikkuvuutta ylittäen jäsenmaiden sisä- ja ulkorajat ja on Euroopan yhteinen huolenaihe.

EU:n lainvalvontaviranomaisten yhteistyön tavoitteena on oltava, että rikoksista ei hyödy taloudellisesti ja että niistä jää kiinni. Tätä työtä tukee jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten toimintamahdollisuuksien yhtenäistäminen unionin tasolla tietoverkkoympäristössä tapahtuvien rikosten paljastamisessa, estämisessä ja tutkinassa. Rikosoikeudellisen harmonisoinnin kehittäminen vakavassa rajat ylittävässä rikollisuudessa lisää kiinnijäämisriskiä ja rikostorjunnan vaikuttavuutta tilanteissa, joissa kansalliset keinot osoittautuvat riittämättömiksi. Korruptio, veronkierto ja rahapesu voidaan suitsia vain yhteistyöllä.

- Järjestäytyntä rikollisuutta torjumaan ja rikollisverkostoja hajottamaan tarvitaan nykyistä tehokkaampaa yhteistyötä sekä EU:n sisällä että kansainvälisten kumppanien sekä tarvittaessa julkisen ja yksityisen sektorin kanssa.
- Toimiva viranomaisten välinen tietojenvaihto jäsenmaiden välillä on välttämätön rikollisuuden torjumiseksi ja ennaltaehkäisyksi. EU:n tietoturvallisuutta on vahvistettava.
- Europolia pitää vahvistaa huumeiden salakuljetuksen ja terrorismin ehkäisemiseksi.

- Jokainen jäsenmaa hyötyy siitä, että EU:lla on yhteiset välineet suojaamaan kyber- ja hybridiuhkaukselta.
- Rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen liittyvässä lainsäädännössä ja valvonnassa on varmistettava voittoja tavoittelemattomien kehitys yhteistyö- ja lähetysjärjestöjen toimintaedellytykset kriisialueilla ja maissa, joissa yhteiskuntajärjestys ja terrorismin torjuminen eivät ole kunnossa.
- Korruptio ja harmaa talous tulee kitkeä, jotta verot kerätään ja maksetaan, ja julkinen talous voi tervehtyä. EU:n on tehostettava korruption, veronkierron ja rahanpesun vastaisia toimia.

Rajat luovat turvaa

Suomen itäraja on merkittävä osa EU:n ulkorajaa. Toimivat rajat ovat keskeinen turvallisuustekijä, joka samalla ylläpitää avoimuutta turvaa hakeville ja laillisille tulijoille sekä rajoittaa rikollista toimintaa ja ihmiskauppaa. Turvalliset rajat luovat turvallista Eurooppaa.

Ajan tasalle päivitetyllä EU:n rajaturvallisuusstrategialla voidaan tehostaa laittoman maahantulon, EU:n sisäistä turvallisuutta uhkaavan terrorismin ja rajat ylittävän rikollisuuden ennalta ehkäisyä ja torjuntaa. Viranomaisten välisen yhteistyön syventäminen ja yhdenmetyt rajaturvallisuusjärjestelmän tehokas toimeenpano ovat avaintekijöitä.

- EU:lla on oltava vahvat ulkorajat: on tärkeää kehittää Schengen-säännöstöä edelleen.
- Rajaviranomaisten yhteistyötä on kehitettävä, mutta EU:n rajavalvonta on edelleen pidettävä lähtökohtaisesti kansallisena.
- Rajavalvonta kuuluu suvereenin, itsenäisen valtion toimivaltaan. EU:n yhteistä raja- ja merivartiostoa ei tule perustaa, mutta jäsenvaltioille tarjotaan jatkossa vahvemmin Frontexin tukea.
- EU:n itäisten rajavaltioiden kesken tarvitaan syventyvää yhteistyötä erityisesti sisäisen turvallisuuden viranomaisten käytäntöjen kehittämiseksi hybridioperaatioiden varalle.
- EU:n itäisen ulkorajan alueille tulee perustaa erillinen ohjelma alue- ja rakennepolitiikkaa tukemaan.

Maahanmuutto

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on vaikuttanut koko Euroopan vakauteen. Sota on lisännyt unionin rajoihin kohdistuvaa painetta. Venäjä on pyrkinyt välineellistetyllä maahanmuutolla aiheuttamaan hämmennystä unionin itärajalla. Sodan vaikutukset näkyvät ruoan, energian ja raaka-aineiden hinnoissa sekä inflaation kasvuna. Ruokaturvan heikkeneminen Afrikassa on luonut painetta kiihtyvälle muuttoliikkeelle kohti Eurooppaa, jossa se aiheuttaa poliittista turbulenssia. Etelä-Eurooppaan laittomasti saapuvien ihmisten määrä on kasvussa.

Jäsenmaiden tarve saada osajia kolmansista maista edellyttää laillisen maahanmuuton edistämistä. Hallittu työperäinen maahanmuutto EU-alueelle on välttämätöntä työvoiman riittävyyden turvaamiseksi. Erityisasiantuntijoiden työskentelyyn tarkoitetaan niin sanotun sinisen kortin toimivuuden seuraamisella ja kehittämisellä varmistetaan EU-alueen houkuttelevuus korkean osaamistason työntekijöiden keskuudessa. Menettelyn pitää mahdollistaa joustavammat maahanpääsyn ehdot, perheenyhdistäminen sekä oikeudet ja mahdollisuudet liikkua ja työskennellä jäsenvaltioiden välillä. Kolmansien maiden osajien löytämiseksi tarvitaan työnantajien ja työnhakijoiden kohtaamista edistävä yhteiseurooppalainen nettiportaali, jollainen palvelee jo Euroopan sisäisiä työmarkkinoita.

Vastuullinen maahanmuuttolinja lähtee siitä, että jokaisen ihmisarvoa kunnioitetaan ja apu suunnataan sitä kipeimmin tarvitseville, kuten sotaa ja vainoa pakenneville. Ei ole väärin lähteä hakemaan parempaa elintasoja, mutta kansainvälisen suojelun järjestelmää ei ole luotu väyläksi siihen. Huonosti hoidettu maahanmuutto ja laittomasti maassa oleskelevien määrän kasvu johtavat lieveilmiöihin. Hyvä maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikka tukee yhteiseloa.

Maahanmuuttajien salakuljetus on kasvava ilmiö erilaisten konfliktien keskellä, taoudellisessa taantumassa ja ilmaston muuttuessa. Europolin eli Euroopan unionin lainvalvontaviranomaisten yhteistyövirasto arvioi, että unionin alueelle saapuneista maahanmuuttajista yli 90 prosenttia on käyttänyt ihmiskuljettajia matkansa toteuttamisessa. Epätoivoa hyödyntävä ja perusoikeuksia ja ihmisarvoa polkeva salakuljetus on rikollisuuden muoto, jonka torjunta ehkäisee samalla ihmiskauppaa ja muun järjestäytyneen rikollisuuden toimintamahdollisuuksia. Uskottava palautuspolitiikka, joka nojaa toimivaan ja laajaan EU:n takaisinottosopimusverkostoon, ehkäisee salakuljetusta. Jäsenmaiden väestömäärään suhteutettuna, kansallisesti käytetty otetut pakolaiskiintiöt olisivat toimiva keino auttaa heikommassa asemassa olevia suoraan pakolaisleireiltä.

Haluamme Suomen toimivan aktiivisesti ihmiskaupan torjumiseksi koko EU:n alueella. Rajat ylittävää viranomaisyhteistyötä voidaan kehittää niin ihmiskaupan uhrien tunnistamisessa, ihmiskaupparikosten tutkinnassa kuin myös uhrien autta-

misessa. Tavoitteenamme on koko EU-alueen kattava ja yhdenmukainen ihmiskaupparaportointi.

- Maahanmuuttopolitiikka kuuluu jäsenvaltioille, mutta Eurooppa tarvitsee yhteisiin ratkaisuihin perustuvaa järjestelmällistä, inhimillistä ja pitkäjänteistä strategiaa hallittuun muuttoliikkeeseen. On tarjottava turvaa niille, jotka ovat vaarassa joutua vainotuksi tai kärsimään muuta vakavaa haittaa.
- EU on globaalisti suurin kehitysyhteistyön rahoittaja. Kehitysyhteistyötä pitää koordinoida nykyistä paremmin jäsenmaiden kesken. Painopisteen tulee olla kriisien ennaltaehkäisyssä, maiden omien kehitysedellytysten tukemisessa ja humanitaarisessa avussa. Jäsenmaiden ja EU-virastojen yhteistyöllä luotu toimiva kumppanuus lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa on tehokas keino hillitä muuttoliikettä ja ehkäistä ihmissalakuljetusta.
- Jäsenvaltioiden oman vastuun tulee korostua EU:n turvapaikkajärjestelmässä. Emme kannata turvapaikanhakijoiden automaattista jakomekanismia, joka lisää salakuljetusta. EU:n ulkorajoille perustettavien yhteisten pakolaisleirien ja vastaanottokeskuksien kautta Eurooppaan pyrkivien turvapaikkaprosessia voidaan tehostaa sekä suunnata paremmin apu sitä eniten tarvitseville. Näiden keskusten perustamiseen liittyy monta ratkaistavaa kysymystä, eikä EU:n ulkopuolelta ole löytynyt halukkaita kolmansia maita.
- Mahdollisuudet käyttää maahanmuuttoa unioniin tai jäsenvaltioihin kohdistuvan vaikuttamisen välineenä on estettävä. EU:ssa tarvitaan yhteisiä mekanismeja, joilla yksilöllisten turvapaikkahakemusten käsittely voidaan väliaikaisesti keskeyttää välttämättömäksi ajaksi laajamittaisen laittoman tai välineellistetyn maahanmuuton tilanteessa. Tällaisten välineiden käytön on oltava mahdollista vieraan valtion uhatessa valtion suvereniteettia.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikka

EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa ohjaavat yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka (YUTP) ja yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka (YTPP) sekä joukko täydentäviä strategioita. EU:n turvallisuuden ja puolustuksen vahvistaminen rakentuu neljälle pilarille, jotka ovat kumppanuus, investoinnit, toiminta ja suojaaminen.

Turvallisuudessa on uusi aikakausi. Euroopan muuttuneisiin ulko- ja turvallisuuspoliittisiin haasteisiin vastaaminen edellyttää Suomelta ja EU:lta johdonmukaista, oikea-aikaista ja yhtenäistä toimintaa. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on kohdistanut Eurooppaan vakavimman uhkan vuosikymmeniin. Tavoitteena on, että EU ja

koko länsi pysyvät yhtenäisinä Ukrainan tukemisen jatkamisessa. EU:n tulee tukea Ukrainan jälleenrakentamista.

Suomen tavoitteena on EU:n ja Euroopan oman puolustuksen vahvistaminen Naton puitteissa. Nato-yhteistyön ensisijaisena tavoitteena on vahvistaa rauhan edellytyksiä. EU:ssa tehtävä puolustusyhteistyö vahvistaa jäsenmaiden puolustuskykyä ja eurooppalaisen puolustuskyvyn perustaa sekä unionia turvallisuusyhteisönä. Puolustusyhteistyö tukee kansallista suorituskykyä.

EU voi edistää huoltovarmuutta yhtenäistämällä puolustusteollisuusmarkkinoita. Euroopan puolustusyhteistyön tulee varmistaa myös puolustusteollisuuden toimintavarmuus ja kilpailukyky. EU:n yhteinen puolustusteollinen strategia edistää tätä tavoitetta. Lyijynkäyttökiellon osalta REACH-asetusta pitää tarvittaessa muuttaa siten, ettei kielto haittaa vapaaehtoisen maanpuolustuksen toimintaedellytyksiä.

Kauppa- ja energiapolitiikka on myös turvallisuuspolitiikkaa. Epävakaa maailmanpoliittinen tilanne vaatii Suomea ja Eurooppaa pitämään huolta huoltovarmuudesta ja kriisinkestävyydestä. Kriittisen infrastruktuurin toimivuuteen ja turvallisuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota. EU:n strategisia riippuvuuksia alueen ulkopuolisista maista on kevennettävä. Euroopan on tähdättävä omavaraisuuteen mm. energian, elintarvikkeiden, lannoitteiden, lääkkeiden ja lääkkeiden komponenttien suhteen. Huoltovarmuuden vahvistaminen Euroopan tasolla tukee myös kansallista varautumista.

EU:n on vahvistettava rooliaan Yhdistyneissä kansakunnissa, ja YK:ta on uudistettava. Turvaneuvoston toiminta on usein halvaantunut pysyvien jäsenmaiden veto-oikeuden takia, eikä päätöksiä tai päätöslauselmia saada aikaiseksi. YK:n turvaneuvostolle tulee saada blokkaus-oikeus, jossa konfliktiin osallinen maa ei pystyisi käyttämään omaa äänioikeuttaan. EU:n tulisi olla yksi pysyvistä jäsenistä turvaneuvostossa, sillä EU:n jäsenvaltiot muodostavat monta kertaa ns. kriittisen massan YK:n äänestyksissä. EU:n on tuomittava sotarikokset ja edistettävä sotarikosten käsittelyä kansainvälisissä tuomioistuimissa.

Lähi-idässä ei saa sortua kaksoisstandardeihin. Länsimaiden ja EU:n pitää tuomita terrorismi selväsanaisesti. Israelilla on oikeus puolustautua terroristista toimintaa vastaan. Gazan alueen siviilien vaikeaa humanitaarista tilannetta on helpotettava ja avustuskuljetukset mahdollistettava turvallisesti.

Arktisen alueen merkityksen korostuessa Suomen ja EU:n on edistettävä alueen turvallisuutta, alkuperäiskansojen oikeuksia ja ympäristönsuojelua.

LUONTO JA LUONNONVARAT OVAT YLISUKUPOLVINEN AARRE

Luonto ja ympäristö

Ihminen on riippuvainen sekä luonnosta itsestään että luonnonvaroista ja niiden kestävästä käytöstä. Kristillisdemokraatit haluaa rakentaa sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävää yhteiskuntaa, joka edistää ihmisten fyysistä ja henkistä hyvinvointia. Ylisukupolvinen ajattelu on arvomaailmamme ytimessä. Ekologinen sosiaalinen markkinatalous ottaa huomioon luonnon kestokyvyn ja toimii sen ehdoilla.

Tarvitsemme näkymän yhteiskunnasta, jossa talous, sosiaalinen kehitys sekä ympäristönsuojelu kehittyvät nykyistä paremmassa sopusoinnussa. Euroopan globaalia johtajuutta ilmasto- ja ympäristötavoitteiden edistämiseksi ei voida viedä eteenpäin irrallaan ihmisten arjesta ja perustarpeista tai eurooppalaisen teollisuuden kilpailukyvyyn ja yhteiskunnan toimivuuden varmistamisesta. Kestävyyden eri osa-alueiden tasapainoa on etsittävä päätöksenteossa jatkuvasti.

Lähivuosikymmeninä EU:n ja Suomen tavoitteet esimerkiksi biodiversiteetin suojelemiseksi ja ilmastonmuutoksen torjumiseksi on väistämättä sovitettava yhteen hiipuvan talouskasvun, ikääntyvän väestön, kaupungistumisen ja yhteiskuntien moniarvoistumisen realiteetteihin.

Ympäristön tuhoutuminen ja yhteiskuntien sosiaalisen rakenteen rapautuminen kulkevat valitettavasti usein käsi kädessä. Sosiaalisesti vahvat ja luottamuksen varaan rakentuvat yhteiskunnat selviävät paremmin muuttuvassa ilmastossa. Yksilön näkökulmasta esimerkiksi ilmastonmuutoksen torjunnassa on paljolti kyse arvoista, elämän tavoitteista ja kulutuksesta. Niihin kuitenkin vaikutetaan ensisijaisesti muutoin kuin hallinnon ja julkisen sektorin kautta.

Uhkakuvien rinnalla huomaamatta ei saa jättää positiivista kehitystä: Suomessakin ympäristön tila on tietyissä asioissa parempi kuin takavuosina (esimerkiksi sisävedet, kemikaalipäästöt, talousmetsien luonnonhoito). Nykyisin tuotamme yhä enemmän yhä pienemmillä panoksilla. Globaali väestö on kasvanut viisinkertaiseksi vuoteen 1900 verrattuna, mutta tästä huolimatta valtavat väestömäärät kaikkialla maailmassa ovat päässeet pois absoluuttisesta köyhyydestä. Samoin kansalaisten ja yritysten tietoisuus ympäristöstä ja luonnon arvoista on huomattavasti parempi

kuin sukupolvi sitten, mistä kiitos paljolti kokemamme taloudellisen turvan ja hyvinvoinnin.

Ympäristöongelmia on paikallisia ja globaaleja. Ilmastonmuutos on rajat ylittävä ongelma, siksi myös ratkaisuisia on järkevää tavoitella EU-tason ja ennen kaikkea globaalien tason yhteistyötä. EU:n osuus maailman ilmastopäästöistä on alle 8 prosenttia ja laskemaan päin.

Sen sijaan esimerkiksi luonnon monimuotoisuus tai luontosuhteen rakentuminen lähimetsässä on pitkälti paikallinen asia. Lähivastuuperiaatteen mukaisesti myös EU:n tulee tukea etenkin kansallista ja paikallista omistajuutta ja vastuuta luonnosta ja elinympäristön hyvinvoinnista.

EU:n ympäristö- ja ilmastopolitiikan pitää olla jäsenmaiden suhteen oikeudenmukaista. Esimerkiksi ennallistamisasetuksen velvoittamat ennallistamistoimet muodostuvat Suomessa todennäköisesti kaikista EU-maista kalleimmiksi asukasta kohden laskettuna. Asetus kohtelisi Suomea huonosti moniin esimerkiksi metsänsä jo kauan sitten hävittäneisiin maihin verrattuna.

- EU:n on tuettava paikallista omistajuutta ja vastuuta luonnosta ja ympäristöstä.
- Kestävän kehityksen kaikki osa-alueet on huomioitava päätöksenteossa, samoin alueelliset ja turvallisuuteen ja huoltovarmuuteen liittyvät näkökohdat.
- EU:n ympäristö- ja ilmastopolitiikan on kohdeltava jäsenmaita oikeudenmukaisesti.
- EU:n on edistettävä kemikaaliturvallisuutta ja vähennettävä luontoon ja ihmisiin kohdistuvaa kemikaalikuormitusta.
- Materiaalien kierrätystä EU:n tasolla on välttämätöntä moninkertaistaa. Kiertotalous on myös Suomelle iso mahdollisuus.

Suurpeto- ja riistapolitiikka

Luonoltaan rikkaassa maassa elämme lähellä luontoa. Suomalainen on oppinut liikkumaan luonnossa pelkäämättä, sillä karhut ja sudet ovat karttaneet ihmistä. Nyt tämä kulttuurinen pääoma ollaan vaarassa menettää jäykän, EU-tasoisesti säännellyn suojelun vuoksi. Emme voi viitata kintaalla huoliin, joita esimerkiksi pihapiireihin ilmestyneet ja karjan kimppuun käyneet sudet ihmisissä aiheuttavat.

Suomen suurpetokannat ovat runsastuneet huomattavasti EU-jäsenyyden aikana. Karhun kanta on kaksinkertaistunut 20 vuodessa (nyt 2200 yksilöä), ja tällä hetkellä kanta kasvaa 20 prosentin vuosivauhtia. Ilveskanta on myös yli kaksinkertaistunut, ja 2500 yksilöllä se luokitellaan Suomessa elinvoimaiseksi lajiksi. Susikanta on elpynyt sekä Suomessa että koko Euroopassa. Suomessa susikannan arvioidaan olevan yli 300 yksilöä ja Euroopassa 20 000 yksilöä. Susien aiheuttamat vahingot etenkin kotieläimille ovat kasvaneet viime vuosina huomattavasti.

Huolimatta suurpetokantojen vahvistumisesta ja konfliktien määrän kasvusta oikeuskäytäntö Suomessa on kiristynyt äärimmilleen. Korkein hallinto-oikeus kielsi päätöksellään 2023 luontodirektiivin pohjalta karhun kannanhoidollisen metsästyksen Suomessa, minkä seurauksena karhukanta kasvaa nyt hallitsemattomasti. Kannanhoidollisella metsästyksellä on voitu vaalia suurpetojen ihmisarkuutta ja suosia ihmisten asuinalueita välttäviä yksilöitä. Erityisesti ilves ja karhu ovat esimerkkejä siitä, kuinka viisaalla ja suunnitelmallisella kannanhoidolla on onnistuttu nostamaan kantoja suuremmaksi. Erityisen vaarallista on karhujen kannanhoidollisen metsästyksen loppuminen. Kokemusta tästä on Romaniassa, jossa kannanhoidollisen metsästyksen loppuminen on johtanut vuosittain useiden ihmishenkien menehtymisiin ja kymmeneen karhuhyökkäykseen.

Luontodirektiivi on osoittautunut joustamattomaksi suurpetopolitiikan välineeksi. Suomella on Bernin sopimuksessa poikkeama suden ja karhun kohdalla, mutta tätä poikkeamaa ei ole viety luontodirektiivin liitteisiin muutoin kuin koskien poronhoitoalueita, joissa suurpetoja saa metsästä. Luontodirektiivin liitejako perustuu vanhentuneisiin tietoihin, ja se pitää päivittää kiireellisesti. Päätösvaltaa on lisättävä kansalliselle tasolle ja kannanhoidollinen metsästys on sallittava, jotta ihmisen ja suurpetojen välisiä konflikteja voidaan torjua. Euroopan komissio on herännyt etenkin suden aiheuttamiin huoliin ja ilmoitti 20.12.2023 tekevänsä ehdotuksen neuvostolle suden suojeluaseman muuttamisesta tiukasti suojellusta suojeltuun asemaan. Myös muiden suurpetojen osalta tarvitaan muutosta.

Suurpetojen lisäksi eräiden muiden lajien kohdalla on löydettävä parempi tasapaino suojelun ja sosioekonomisten vaikutusten välillä. Valkoposkihanhi ja merimetsä ovat molemmat EU:n lintudirektiivissä suojeltuja lajeja, vaikka niiden kannat ovat runsastuneet ja tieteellisten arvioiden mukaan elinvoimaisia. Lintudirektiiviä tulee päivittää nykytilanteen mukaiseksi. Valkoposkihanhi tuottaa Suomessa yli 4 miljoonan euron vuosittaiset vahingot maanviljelykselle. Liian runsas merimetsäkanta taas aiheuttaa vahinkoa herkälle saaristoluonnolle sekä kalastukselle. Myös hylkeiden kannat ovat kasvaneet vahvoiksi, ja niiden tuottamat vahingot kalastukselle ovat lisääntyneet. Myönnetty pyyntikiintiöt harmaahylkeelle ja itämerennorpalle jäävät kuitenkin toteutumatta, sillä EU on kieltänyt asetuksella pyydetyn hylkeen kaupallisen hyödyntämisen. EU-sääntely olisi näiden lajien osalta päivitettävä ja annettava kansalliselle päätöksenteolle nykyistä vahvempi painoarvo.

- EU:n petopoliitiikka on saatettava ajan tasalle. Jäsenmaille on mahdollistettava tarpeellinen kannanhoito, jotta petovahingot voidaan välttää ja petojen ihmisarkuutta pitää yllä. Tarpeettomat metsästysrajoitukset elinvoimaisten lajien osalta pitää poistaa. Suojelutoimissa on otettava huomioon myös sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys.

Ilmasto- ja energiapolitiikka

Ilmasto- ja ympäristöpolitiikasta on tullut keskeinen ja ehkä puhutuin EU:n politiikan osa-alue työnsä päättävän Euroopan parlamentin ja komission kaudella. Tällä hetkellä EU:n koko rahankäytöstä jo 30 prosenttia liittyy ilmastonmuutoksen torjuntaan. Suomi on kansallisesti sitoutunut EU:n ilmastotavoitteita tiukempiin tavoitteisiin. Työ ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi jatkuu EU:ssa seuraavallakin kaudella, mutta joitain lähtökohtia on välttämätöntä päivittää. EU:n kunnianhimoisista tavoitteista huolimatta globaalit CO₂-päästöt kasvavat edelleen.

Ilmasto- ja ympäristöpolitiikassa katseen tulee olla tavoitteissa ja päämäärissä. Keinojen suhteen EU:n pitää jättää liikkumavaraa jo siksi, että teknologia kehittyy hyvin nopeasti.

Tärkein tavoite ilmastonmuutoksen hillinnässä on vähentää fossiilisten polttoainesten käyttöä. Tämä on myös Suomen ja koko EU:n taloudellisten etujen mukaista, sillä fossiilipolttoaineet ovat tuontienergiaa.

Päästökauppa ohjaa luopumaan fossiilisesta energiasta teknologianeutraalilla lähestymistavalla. Suomen on puolustettava EU:ssa mm. bioenergian järkevää käyttöä ja biotalouden kehittämistä. Turve tulisi luokitella uusiutuvaksi esimerkiksi turpeen vuotuisen kasvun osalta, vaikka sillä ei olekaan merkitystä päästökaupan osalta.

EU:n ilmastotavoitteen saavuttamisen on pohjaututtava ensisijaisena keinona markkinaehtoisuuteen ja päästökaupan ja esimerkiksi hiilensidontamarkkinan edelleen kehittämiseen. Ilmastotavoitteita ei voi jättää maankäyttösektorin nielujen varaan, sillä nieluihin liittyy suurta epävarmuutta, jota ilmastonmuutos osaltaan lisää. EU:n on kiinnitettävä enemmän huomiota myös ilmastonmuutokseen sopeutumiseen.

Suomen ilmastopolitiikkaa raamittavat EU-tason sopimukset. Päästökauppasektorilla Suomi on vähentänyt päästöjä nopeasti. Sen sijaan taakanjakosektorilla ja LULUCF- eli maankäyttösektorilla Suomi on sitoutunut EU-tavoitteisiin, joihin on hyvin haasteellista päästä. LULUCF-sektorilla suuren ongelman muodostaa se, että tavoitteet perustuvat vertailuvuosiin, joiden jälkeen on tutkimuksissa havaittu ennakoimaton maaperäpäästöjen kasvu ja puuston kasvunopeuden heikentyminen. Lisäksi puuraaka-aineen tuonti Venäjältä loppui, mikä johti lisääntyneisiin hakkuumääriin lämmityksen ja puunjalostusteollisuuden tarpeisiin. Suomi on joutunut EU:n ilmas-

totavoitteiden osalta hankalaan tilanteeseen, jota eivät helpota perusongelmamme eli kylmät talvet, pitkät etäisyydet ja talousjärjestelmämme rakentuminen varsin energiantensiivisen vientiteollisuuden varaan.

Ilmastopoliittisten linjausten analyyseissä on otettava huomioon energia-, materiaali-, suunnittelu-, hallinto-, talous- ja poliittiset realiteetit. Vastuullisessa tulevaisuuksien kartoittamisessa otetaan huomioon tekniset kykymme, materiaalivarat, taloudelliset mahdollisuutemme ja sosiaaliset tarpeemme. Esimerkiksi nopea siirtyminen sähköautoihin lisää EU-maiden Kiina-riippuvuutta, koska niiden tuotantoon on Kiinassa panostettu vahvasti koko tuotantoketjun osalta. Tavoitevuosi 2035 on edessä pian, mutta esimerkiksi sähköisten kulkuneuvojen tuotantoa ja siten liikenteen nollapäästötavoitetta rajoittaa se, että Euroopasta ja myös koko maailmasta loppuvat sekä metallit, materiaalit, suunnittelijat että käytännön tekijät.

Eurooppa tarvitsee valtavasti lisää energiantuotantoa ja energiaomavaraisuuden parantamista. Mitään energianlähdettä tai esimerkiksi liikenteen voimanlähdettä ei ole järkeä kategorisesti kieltää. Päästökauppa ohjaa jo nyt varsin tehokkaasti markkinoita kohti ympäristöystävällisempiä ratkaisuja, mutta esimerkiksi puolustusvoimien kulkuneuvoja ei voida toteuttaa sähköllä.

Lähivuosien ratkaisuksi on edistettävä modulaaristen alle 300 MW ydinvoimaloiden sarjajalmistusta siten, että tyyppihyväksyntä on koko EU:n kattava. Samoin fuusiovoiman tutkimista ja mahdollisimman nopeaa hyödyntämistä EU:ssa on edistettävä. Ilmastopoliitikan mukanaan tuoma teknologinen murros on edelleen suuri mahdollisuus suomalaisille yrityksille. Suomi on niitä harvoja paikkoja EU:n alueella, jonne tuulivoimaa on yhä varsin helppoa ja kannattavaa rakentaa. On kuitenkin huolehdittava siitä, että kilpailukykyämme on kunnossa, jotta saamme Suomeen kohtuuhintaista energiaa jalostavaa teollisuutta.

EU tarvitsee tehokkaat keinot ehkäistä hiilivuotoa. Tärkein niistä on EU-alueen oman teollisuuden kilpailukykyä huolehtiminen. Panostuksia energiateknologian tutkimukseen ja kehittämiseen on jatkettava.

Energiaverkkojen toimintavarmuuteen ja kyberturvaan on kiinnitettävä erityistä huomiota. Luopuminen fossiilisista polttoaineista ja ns. vihreä siirtymä ei saa pahentaa riippuvuuttamme EU:n ulkopuolelta tuoduista komponenteista, eikä tarkoittaa sähköjärjestelmän ja muiden kriittisten verkkojen altistamista haavoittuvuuksille.

- EU:n energiaomavaraisuutta on vahvistettava kiireellisesti, turvallisuusnäkökohdat huomioiden. Panoksia puhtaan energiantuotannon teknologian kehittämiseen on lisättävä monipuolisesti.
- Alle 300 MW modulaaristen ydinvoimaloiden sarjajalmistusta on edistettävä laatimalla koko EU:n kattava yhteinen tyyppihyväksyntä.

- EU:n päästövähennystavoitteita (esimerkiksi 2040-tavoitteet) määriteltäessä on keskityttävä ennen kaikkea päästöjen vähentämiseen teknologian kehitystä hyödyntäen ilman, että hiilinieluilta osoitetaan suhteettoman iso osa tavoitteen toteutumisessa.
- Ilmastonmuutoksen torjumisessa on edistettävä kädenjälkimallia EU-lainsäädännössä jalanjälkimenetelmän rinnalla.
- Suomen on puolustettava EU:ssa bioenergian järkevää käyttöä.
- Puuperäisen hiilidioksidin talteenoton ja käytön hyväksilukemista EU:n ilmastopolitiikassa on helpotettava, ja teknologisten nielujen laajamittaista käyttöönottoa on edistettävä koko Euroopassa.
- Ilmastopolitiikan suunnittelussa on otettava huomioon myös materiaali- ja muiden resurssien riittävyys, kustannustehokkuus sekä taloudelliset ja geopoliittiset realiteetit nykyistä paremmin.
- Kulutuksen ja rakentamisen päästöt tulisi huomioida paremmin ilmastopolitiikan tavoitteissa.
- Siirtyä pois fossiilienergiasta ei saa tarkoittaa kriittisten haavoittuvuuksien ja riippuvuuksien pahentamista. Energiaverkkojen häiriönsietokyky on vahvistettava kiireellisesti.

Biotalous ja metsät luovat kasvua

Kestävällä metsäpohjaisella biotaloudella voidaan samanaikaisesti vähentää EU:n kriittistä riippuvuutta ulkopuolisista fossiilisista ja muista raaka-aineista, vahvistaa metsien hiilinieluja ja biodiversiteettiä sekä luoda pohja innovaatioille ja uudelle yritystoiminnalle. Aktiivinen metsätalous talouskäytön piirissä olevissa metsissä on välttämätöntä metsähuojen minimoimiseksi ja hiilinielujen ylläpitämiseksi. Kestävästi tuotetut metsäpohjaiset raaka-aineet EU:ssa tarjoavat uusiutuvia, uudelleenkäytettäviä ja kierrätettäviä vaihtoehtoja fossiilisille luonnonvaroille. Biotalous mahdollistaa fossiilisten raaka-aineiden korvausvaikutus on tunnistettava. Innovatiivinen biotalous tarjoaa uusia tuotantomenetelmiä, tuotteita ja sovelluksia esimerkiksi bioteknologian, rakentamisen, asumisen, ruoan, energian ja lääketieteen aloilla.

Valitettavasti EU:ssa ei vielä kukaan ymmärretä metsätalouden merkitystä metsäisille maille eikä biotalouden potentiaalia. Viime vuosina komissio on tuonut metsäsektorille runsaasti lainsäädäntöä, joka vaarantaa kestävänsä metsätalouden mallin. Osa hyvää tarkoittavasta sääntelystä voi käytännössä jopa vaikeuttaa ilmastonmuutok-

sen hillintää ja rajoittaa esim. uusiutuvien materiaalien käyttöä, antaen lisäaikaa fossiilitaloudelle. Monin paikoin Euroopassa on varaa jopa lisätä metsien kestävää hyödyntämistä fossiilisten raaka-aineiden korvaamiseen ja laadukkaiden puutuotteiden tuotantoon, samalla pitäen kiinni tavoitteista lisätä luonnonsuojelua sekä laadullisesti että määrällisesti talousmetsissä ja luonnonsuojelualueilla.

- Metsäpolitiikka on pidettävä kansallisessa päätösvallassa, samoin esim. biodiversiteetin suojelun käytännön toimenpiteet. Suomesta ei voi tehdä EU:n luonto- tai energiereservaattia.
- Metsä- ja maatalous on nähtävä osana ilmastokriisin ratkaisua.
- Tulevan parlamentin ja komission on tunnistettava biotalouden potentiaali ja huomioitava se sekä lainsäädännössä että esim. tutkimusmäärärahojen kohdistamisessa.

Kannattavaa maataloutta (CAP)

Yhteisen maatalouspolitiikan (Common Agricultural Policy, CAP) historia ulottuu toisen maailmansodan jälkimaininkeihin, jolloin oli varmistettava eurooppalaisen maataloussektorin tulevaisuus ja toisaalta riittävä ruoka kansalaisille. Varsinaisesti yhteistä maatalouspolitiikkaa alettiin soveltaa 1962. Siitä asti CAP:n avulla on pyritty modernisoimaan eurooppalaista tuotantoa ja lisäämään sen tuottavuutta.

Edelleen EU:n yhteisen maatalouspolitiikan tarkoitus on varmistaa EU:n ruokaturva, kohtuuhintaiset elintarvikkeet kuluttajille ja kohtuullinen toimeentulo viljelijöille. Se on muuttunut ajassa niin poliittisten painopisteiden, tutkimustiedon lisääntymisen kuin unionin laajentumisten myötä. Yhä tärkeämmäksi on vuosien myötä tullut myös ilmastonmuutoksen torjuminen ja siihen sopeutuminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö ja maaseudun kehittäminen. Nykyisin maatalouspolitiikka on yksi EU:n integroiduimmista politiikan aloista, ja sen toteuttamiseen käytetään noin 30 prosenttia EU:n budjetista.

Kuluvalla 2023-2027 CAP-kaudella haasteeksi ovat jo alkumetreillä nousseet liiallinen yksityiskohtaisuus, byrokratia ja jäykkyys. Seuraavan CAP-kauden suunnittelussa on keskiöön nostettava jälleen eurooppalaisen ruoantuotannon turvaaminen. Tuotanto-olosuhteet ja tilarakenne vaihtelevat eri jäsenmaissa, minkä vuoksi EU:n yhteinen maatalouspolitiikka on pidettävä nykyistä strategisemmalla tasolla ja sen on mahdollistettava jäsenmaille kansalliset ratkaisut, jotka palvelevat parhaiten kestävä tuotantoa.

Tukijärjestelmää on niin unionin kuin kansallisella tasolla optimoitava siten, että vähenevät resurssit käytetään tarkemmin ruokaa tuottavan maatalouden turvaami-

seen. Maatalouden kilpailukykyä on vahvistettava purkamalla byrokratiaa ja turhaa sääntelyä. Tukijärjestelmät tarvitsevat ketteryyttä toimiakseen dynaamisemmin. Myös uusien teknologioiden kehittäminen ja käyttöönotto voi osaltaan tukea eurooppalaisen tuotannon kilpailukykyä.

Ruoantuotanto ja sen turvaaminen on nähtävä osana EU:n kokonaisturvallisuutta ja strategista autonomiaa. Maatalouden tuotantopanosten huoltovarmuutta unionin alueella on vahvistettava osana kriiseihin varautumista. Tämä koskee niin valkuaisuotantoa kuin esimerkiksi lannoitteita. Ravinteiden kierrätystä on edistettävä ratkomaan osaltaan lannoitteisiin liittyvää tuontiriippuvuutta.

Eurooppalaisen maatalouden kilpailukykyyn vaikuttavat myös CAP:n ulkopuolelta tulevat maatalouden harjoittamiseen liittyvät säädökset, kuten viime aikoina on nähty esimerkiksi tulkinnaaltaan epäselvän metsäkatoasetuksen kohdalla. Poliittikan ennustettavuuden vuoksi uudet säädökset olisi viisasta yhteensovittaa vasta CAP-kauden vaihtuessa.

Viljelijät elävät luonnosta. Koko elinkeino on riippuvainen ympäristön tilasta, ja alkutuottajat tekevätkin tärkeää työtä luonnon hyväksi. Niin vesivarojen kuin maatalousmaan resurssiviisas käyttö on tulevaisuudessa yhä tärkeämpää. Työtä ympäristön hyvinvoinnin eteen on jatkettava, samalla pyrkien siihen, että eurooppalainen kestävästi tuotettu elintarvike tuo tuotantotapansa vuoksi tuottajalleen lisäarvoa myös markkinoilla.

Sään ääri-ilmiöiden lisääntyessä tarvitaan myös kriisinhallintamekanismeja. Ruoantuotantoa ei pidä ajaa alas alueilla, joilla ilmasto-olosuhteet sallivat ekotehokkaan viljelyn. Sen sijaan Euroopan tulee pyrkiä kehittymään ruoka-aitaksi, joka pystyy tuottamaan ruokaa yli oman tarpeen. Maatalouden päästöjen vähentämiseen luotavat mekanismit on rakennettava niin, että ne mahdollistavat ruoantuotannon ja niistä jää taloudellista hyötyä viljelijälle. Maatalouden päästöjä on tarkasteltava enenevässä määrin tuotteen loppukäyttäjän päästöinä.

Tukijärjestelmän optimoinnin lisäksi on varmistettava, että EU:n tasolla tehdään riittävästi epäterveiden kauppatapojen kitkemiseksi. Komissio on aivan loppukaudesta luvannut tuoda oman esityksensä viljelijän aseman parantamisesta elintarviketjetjussa sekä epäterveiden kauppatapojen suitsimisesta.

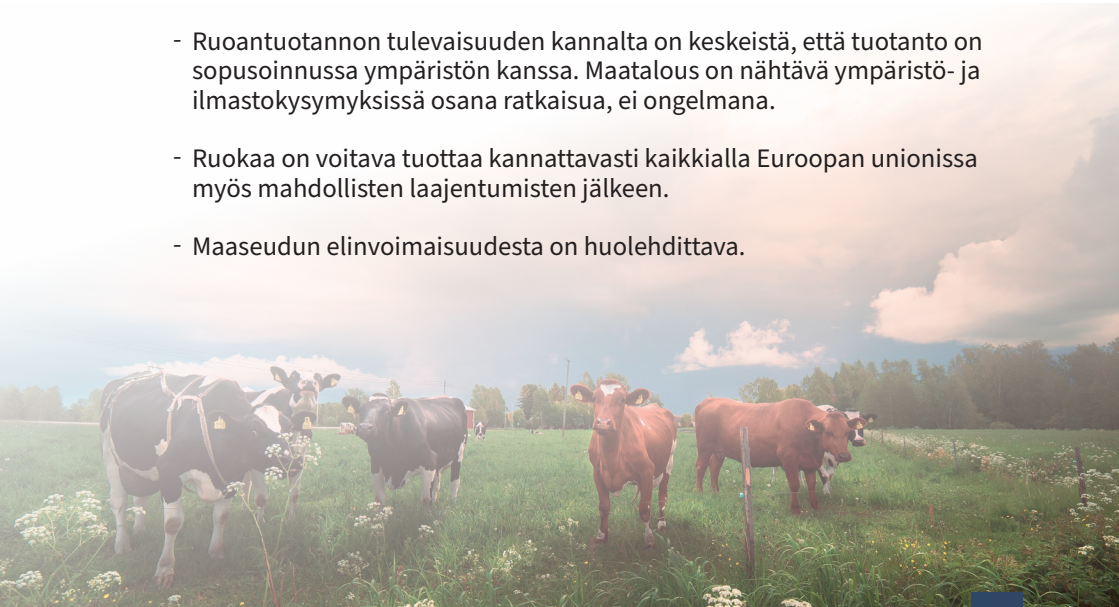
Jotta sisämarkkina toimii, on tärkeää, että kaikki jäsenmaat noudattavat unionin yhteisiä eläinten hyvinvointia koskevia säännöksiä. EU-alueelle kolmansista maista tuotavien elintarvikkeiden tuotannossa ei välttämättä ole otettu huomioon esimerkiksi eläinten ja ympäristön hyvinvointia samalla tavalla kuin EU:ssa viljelijältä edellytetään. Tämä heikentää eurooppalaisten elintarvikkeiden kilpailukykyä. Tuontiruotalta pitäisikin edellyttää samoja ehtoja kuin EU vaatii omilta tuottajiltaan.

Ukrainan mahdollinen EU-jäsenyys muuttaa unionin karttaa maatalouden näkökulmasta merkittävästi. EU:n laajentuessa on yhteistä maatalouspolitiikkaa sopeutettava niin, että ruuantuotanto on edelleen mahdollista koko unionin alueella, myös unionin pohjoisissa osissa.

Elinvoimainen maaseutu on turvallisuustekijä. Siitä huolehditaan parhaiten politiikalla, joka mahdollistaa asumisen ja yrittämisen myös muualla kuin keskuskaupungeissa. Tulevan komission aikana on otettava huomioon myös EU:n itäisen ulkorajan läheisyydessä olevat alueet. Panostukset maaseudun kehittämiseen ovat jatkossakin tärkeitä. Pohjoisten harvaan asuttujen alueiden erityisrahoituksella (NSPA-erityistuki) on merkittävä rooli alueiden kehityserojen tasaamisessa. Laskentakriteerinä on jatkossakin säilytettävä harvan asutuksen yleiskriteeri.

Yhteisen kalastuspolitiikan avulla on huolehdittava yhtä aikaa niin hyvinvoivista kalakannoista kuin kalastuselinkeinojen menestymisen edellytyksistä.

- Maatalouden perustehtävä on tuottaa ruokaa. EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa on kehitettävä ruoantuotannon lähtökohdista. Se on merkittävä osa Euroopan huoltovarmuutta ja turvallisuutta.
- Eurooppalaisen maatalouden kilpailukykyä on parannettava optimoimalla tukijärjestelmää palvelemaan paremmin ruoantuotantoa, minimoimalla hallinnollinen taakka sekä huolehtimalla siitä, että kestävä tuotantotapa tuottaa arvonlisää.
- Ruoantuotannon tulevaisuuden kannalta on keskeistä, että tuotanto on sopusoinnussa ympäristön kanssa. Maatalous on nähtävä ympäristö- ja ilmastokysymyksissä osana ratkaisua, ei ongelmana.
- Ruokaa on voitava tuottaa kannattavasti kaikkialla Euroopan unionissa myös mahdollisten laajentumisten jälkeen.
- Maaseudun elinvoimaisuudesta on huolehdittava.



**Valitse oma ehdokkaasi www.kd.fi/ehdokkaat
Äänestä ennakkoon 29.5.-4.6. tai vaalipäivänä 9.6.**

Ennakoäänestys kotimaassa onnistuu
missä tahansa Suomen tuhansista ennakoäänestyspaikoista.
Varsinaisena vaalipäivänä voit äänestää vain sinulle
postitse ilmoitetussa äänestyspaikassa.

